

Bronnen van fijnstof en de bijdrage van veehouderijen

Rik van de Weerdt, arts M&G medische milieukunde / toxicoloog

Inhoud

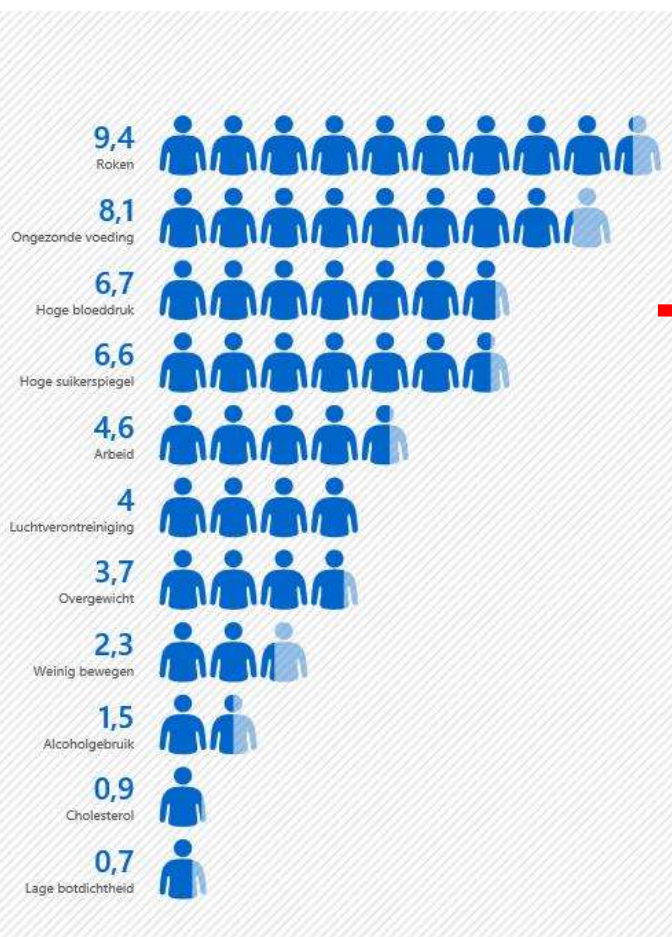
- Gezondheid en fijnstof
- Hoe onderscheid je bronnen van fijnstof in Food Valley

**WANNEER
BEGINT DE
VACCINATIE
TEGEN
FIJN STOF?**

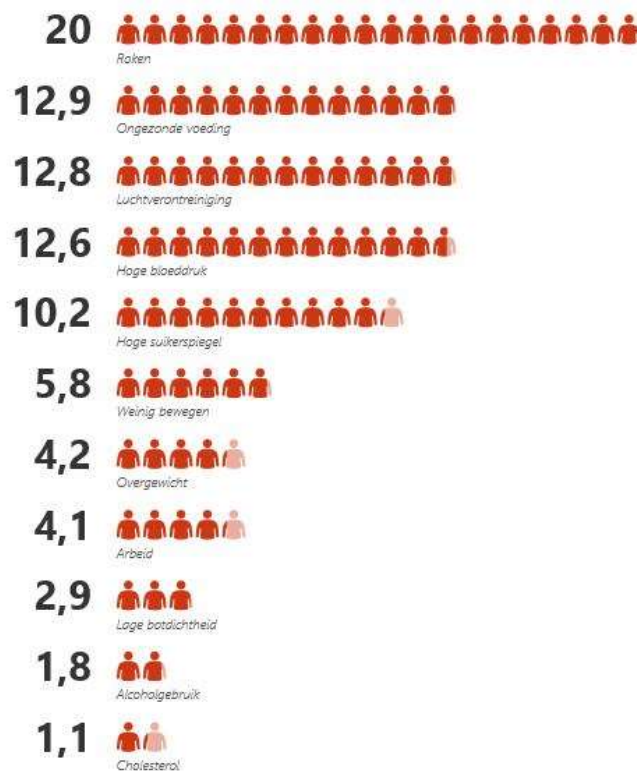
Loesje

Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2018

Ziektelast in %

STERFTE X 1000

Geboorte
gewicht

longontsteking

Allergie, astma

COPD

Hartinfarct,
beroerte

Sterfte

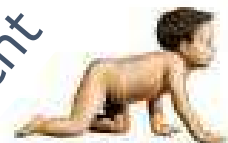
Ontwikkeling longfunctie

Astma

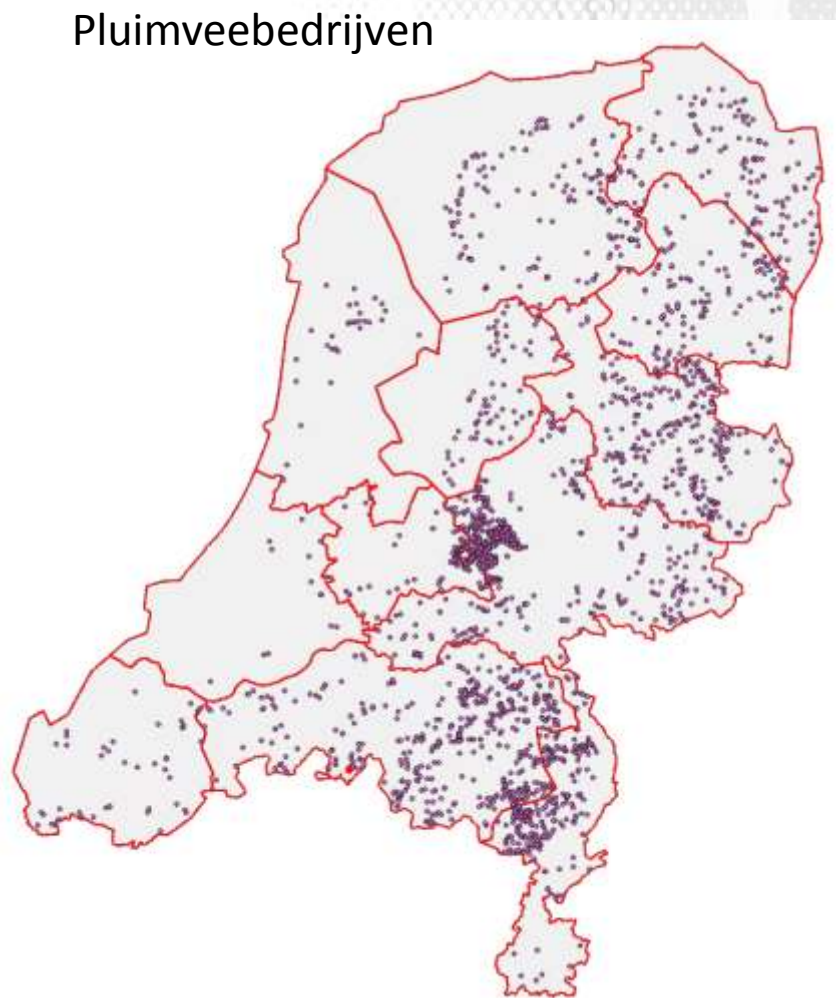
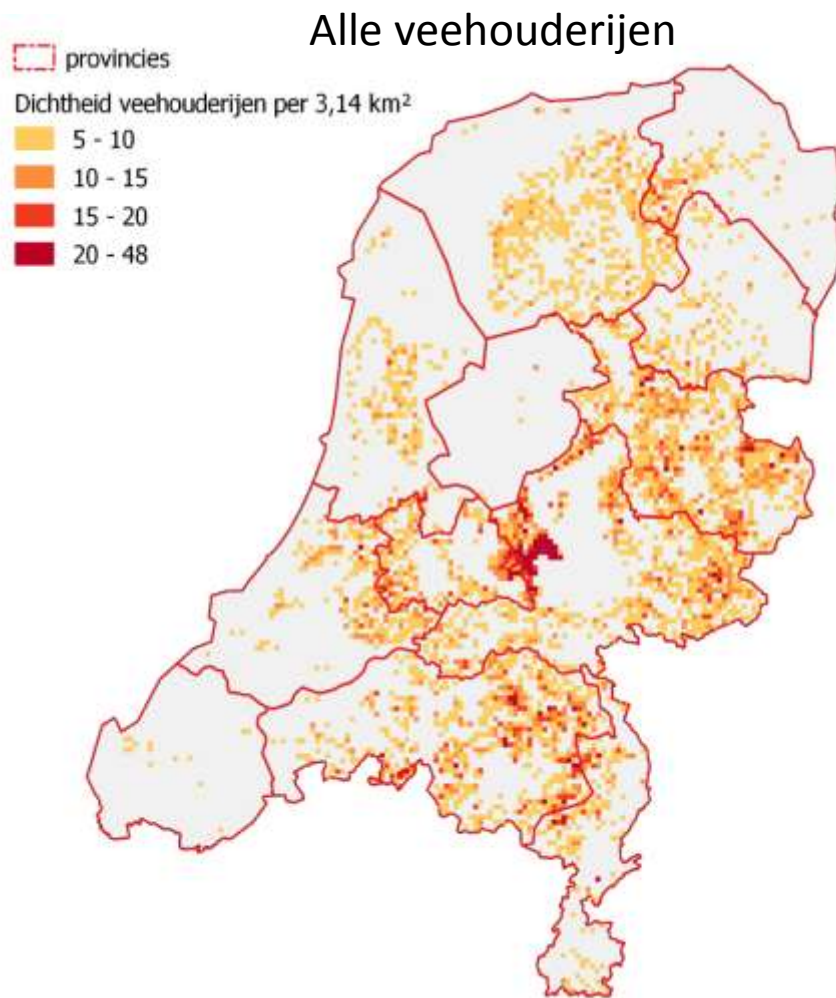
Long Functie

Inflammatie,
bloeddruk

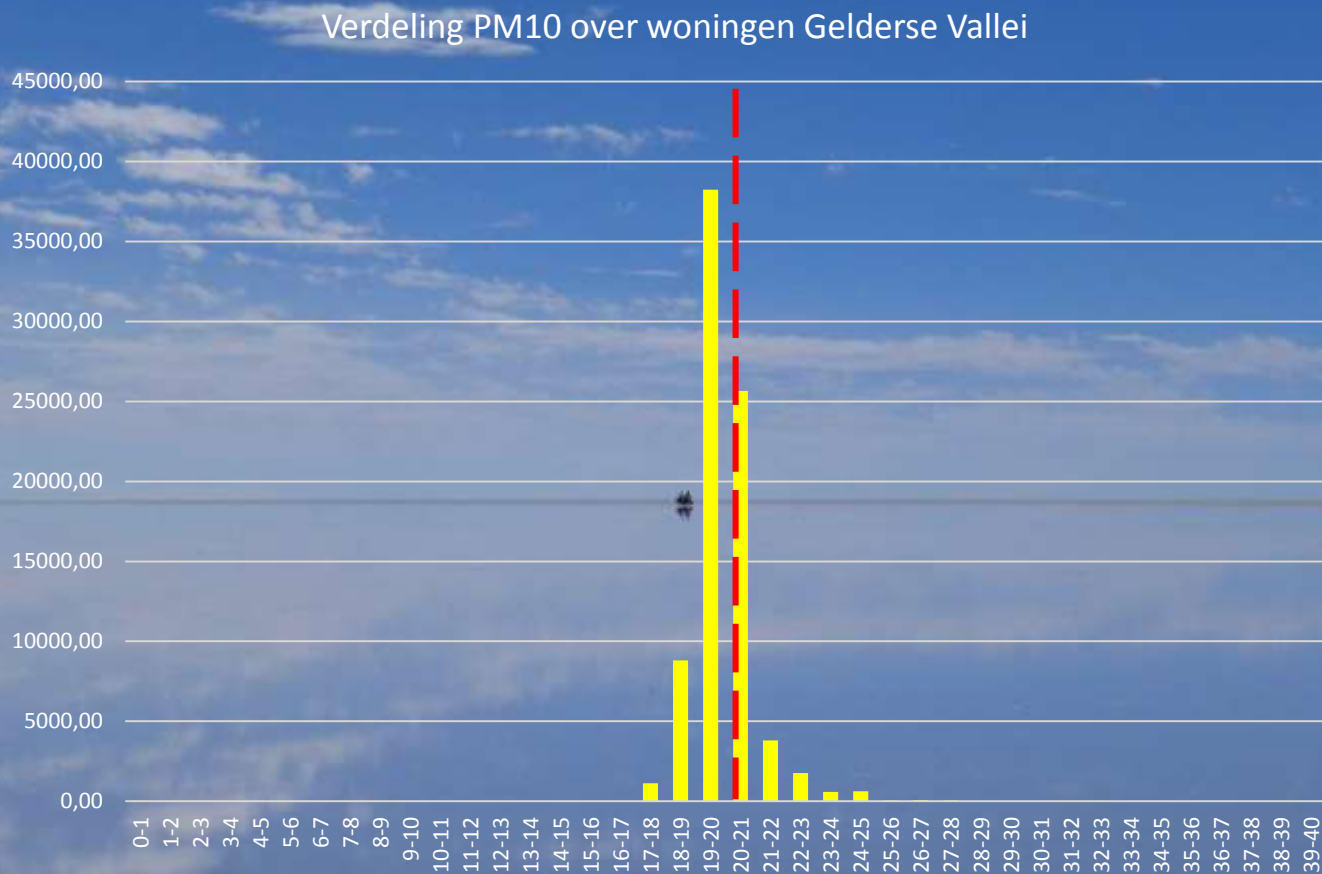
Longkanker

Dichtheid veehouderijen (LBT 2017)

Verdeling fijnstof (PM10) woningen Gelderse Vallei

Luchtkwaliteit en gezondheid in Barneveld (op basis van bevolkingsgewogen gemiddelden NSL 2018)

Ziekte last in Barneveld door luchtverontreiniging in 2017		Aandeel ziekte last	
Indicator	Populatie: 54.634 inwoners	Absoluut	Percentage*
PM10	Postneonatale sterfte (1 – 12 maanden)**	0,04	7%
PM10	Dagen met bronchitis bij kinderen (6-12 jaar)	663	14%
PM10	Incidentie chronische bronchitis volwassenen (18+ jaar)	20	19%
PM2.5	Ziekenhuis(spoed)opnames hart- en vaatziekten	7	1%
PM2.5	Ziekenhuis(spoed)opnames luchtwegaandoeningen	6	2%
PM2.5	Dagen met beperkte activiteit (inclusief verzuim, ziekenhuisopnames, symptoomdagen)***	56.566	5%
PM2.5	Verzuimdagen (werkdagen, 20 – 65 jaar)	12.369	5%
PM10	Dagen met astmaklachten bij kinderen met astma (5-19 jaar)	1.517	5%
PM2.5	Longkanker (18+ jaar)	4	10%
PM2.5	Laag geboortegewicht bij op tijd geboren kinderen	7	19%
PM2.5	Afname in longfunctie bij kinderen, % reductie in FEV1 (6-12 jaar)	1,8%	n.v.t.
Vroegtijdig overlijden (op basis van PM10 en NO2)			
PM10/NO2/PM2.5/EC	Vroegtijdig overlijden (per persoon; 30+ jaar)	381 dagen	n.v.t.
Vergelijking met meeroken			
PM2.5	Concentraties zijn vergelijkbaar met het meeroken van # sigaretten per dag	6 sigaretten per dag	n.v.t.

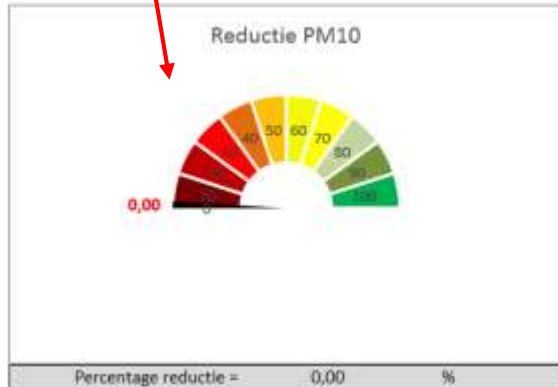
Lokale bronnen fijn stof

Manifest Gezonde Leefomgeving Food Valley

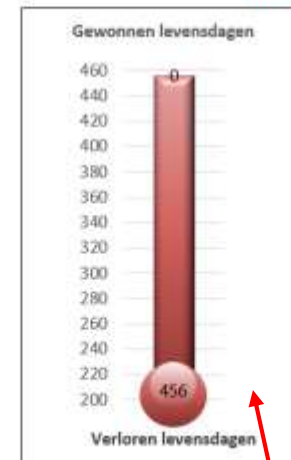
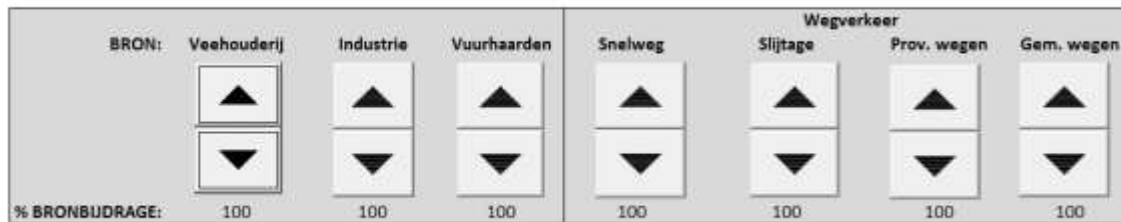
- dashboard bronbijdragen -

Fijn stof meter

Bron	Factor bijdrage	Bronbijdrage %	Reductie %	Concentratie PM10 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Concentratie NOx ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
Veehouderij	0,159822855	100	15,9823	3,4599	1,1416
Industrie	0,022822025	100	2,2822	0,4941	0,7814
Vuurhaarden	0,012206589	100	1,2207	0,2642	0,8738
Wegverkeer snelweg	0,011021933	100	1,1022	0,2386	7,2236
Wegverkeer slijtage	0,01030818	100	1,0308	0,2232	0,0000
Wegverkeer prov. wegen	0,004530022	100	0,4530	0,0961	2,8419
Wegverkeer gem. wegen	0,003370934	100	0,3371	0,0730	1,7063
Overig	0,775917462	100	77,5917	16,7971	10,8575
Totaal	1	100	0,000	21,0481	25,4261

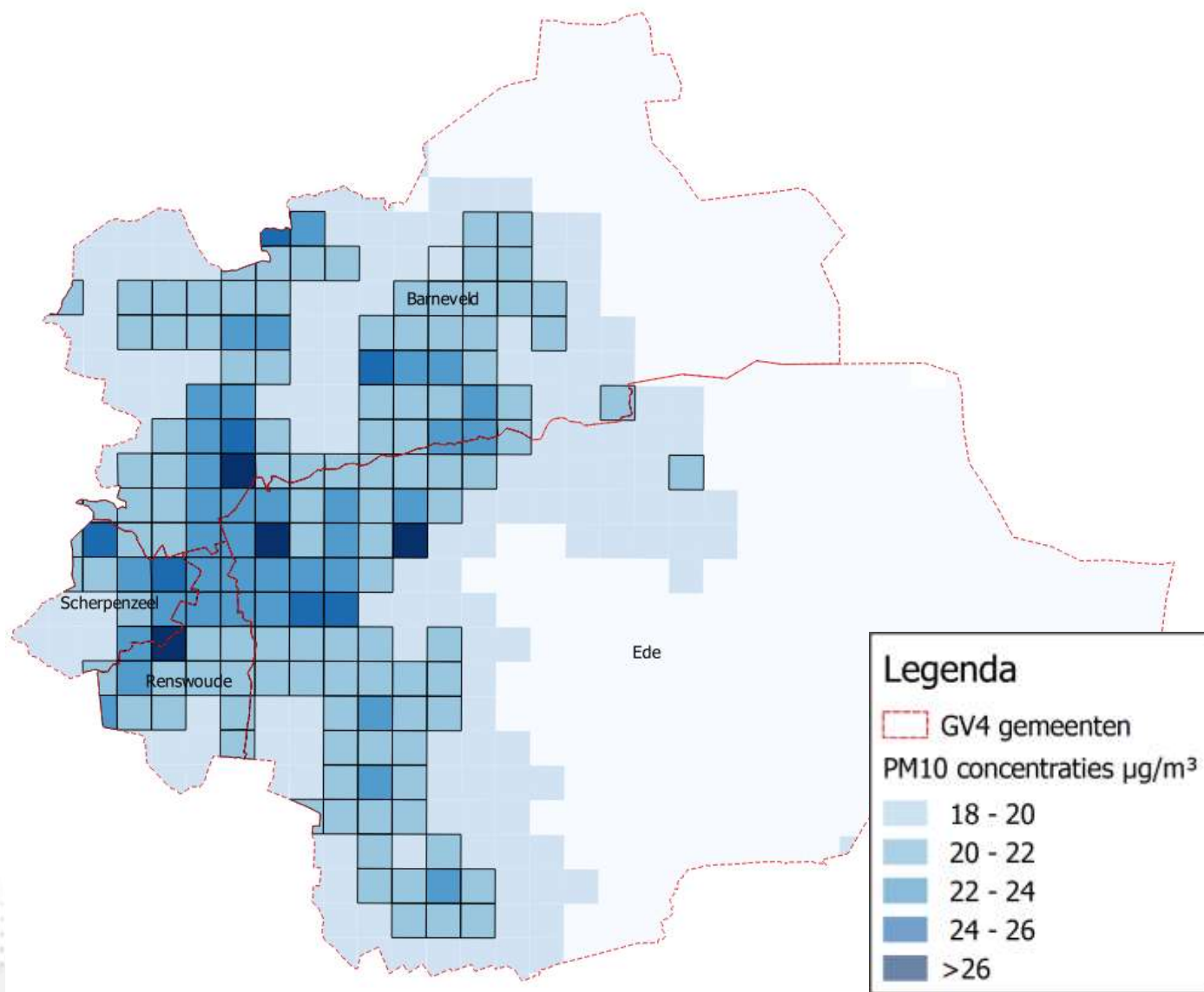
Dashboard PM10 reductie van 1x1 km vakken met PM10 $\geq 20 \mu\text{g}/\text{m}^3$

Knoppenbalk om te zien voor welke fijn stof bron de reductie van uitstoot het meeste effect heeft

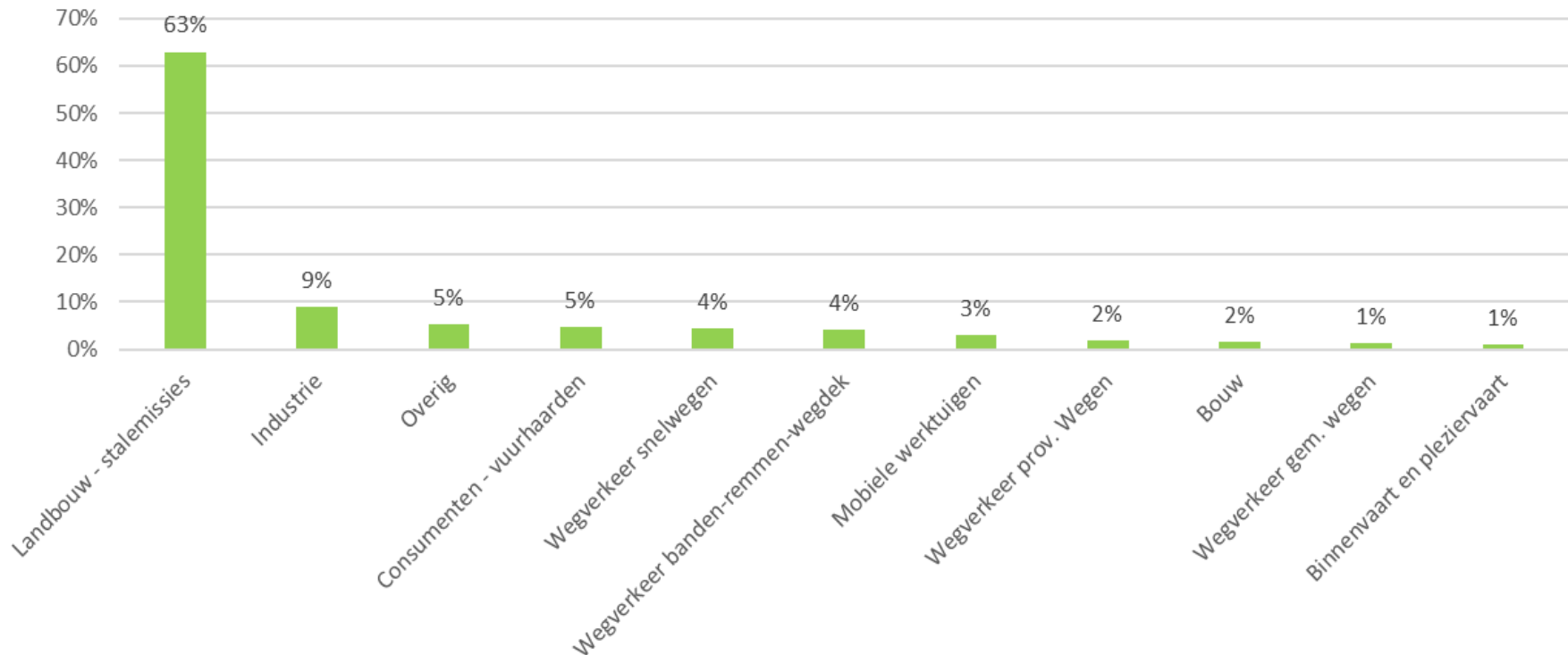
Gezondheidsmeter

Inzoomen: 1x1 km vakken met $\text{PM}_{10} \geq 20 \mu\text{g}/\text{m}^3$

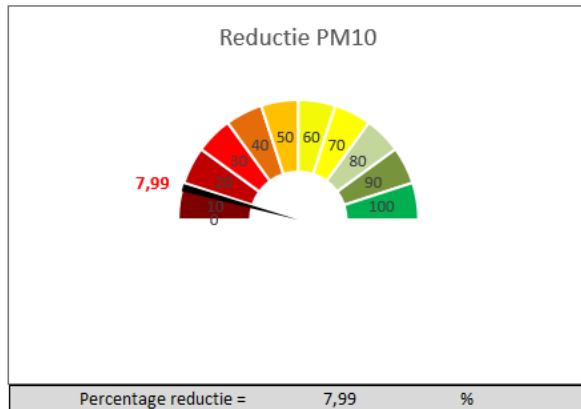

Bijdrage bronnen – primair PM10

Verdeling PM10 Nederland voor 1x1 km met PM10 >20 µg/m³

Dashboard 1x1 km vakken met reductie van 50% PM10 veehouderijen

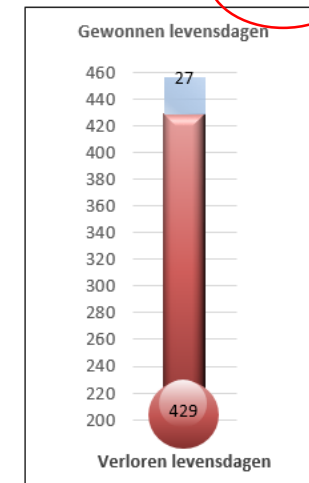
Bron	Factor bijdrage	Bronbijdrage %	Reductie %	Concentratie PM10 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Concentratie NOx ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
Veehouderij	0,159822855	50	7,9911	1,7299	0,5708
Industrie	0,022822025	100	2,2822	0,4941	0,7814
Vuurhaarden	0,012206589	100	1,2207	0,2642	0,8738
Wegverkeer snelweg	0,011021933	100	1,1022	0,2386	7,2236
Wegverkeer slijtage	0,01030818	100	1,0308	0,2232	0,0000
Wegverkeer prov. wegen	0,004530022	100	0,4530	0,0981	2,8419
Wegverkeer gem. wegen	0,003370934	100	0,3371	0,0730	1,7063
Overig	0,775917462	100	77,5917	16,7971	10,8575
Totaal	1	94	7,991	19,9181	24,8554

Dashboard PM10 reductie van 1x1 km vakken met $\text{PM}_{10} \geq 20 \mu\text{g}/\text{m}^3$

BRON: Veehouderij Industrie Vuurhaarden

Snelweg Slijtage Prov. wegen Gem. wegen

% BRONBIJDRAGE: 50 100 100 100 100 100 100

Dilemma

Hoe ver wil / moet je gaan voor een gezonde leefomgeving als het gaat om fijnstof reductie?

Betrekken we maatschappelijke gezondheidsbaten in deze discussie?

